

SOMOGYI MŰZEUM

A SOMOGY MEGYEI MŰZEUMOK,
EMLÉKMŰZEUMOK ÉS KIÁLLÍTÁSOK
VEZETŐJE

SOMOGYI MÚZEUM FÜZETEI

Szerkeszti: Takáts Gyula

Kaposvár, Postafiók 70

1. A RIPPL-RÓNAI MÚZEUM ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSAINAK VEZETŐJE
2. A SOMOGY MEGYEI MÚZEUMOK RÉGÉSZETI ADATTÁRA
3. A SOMOGY MEGYEI MÚZEUMOK, EMLÉKMÚZEUMOK ÉS KIÁLLÍTÁSOK
VEZETŐJE

Bevezetés

Somogy megye a Balaton és a Dráva között igen változatos szép ritmusú dombvidék. Északon a veszprémi Balaton-felvidékkel szemben a déli parton mintegy 70 km hosszú természetes homokstrand-sorozat húzódik, amely vonzza a nyári üdülőket és a turistákat. De Külső-Somogy magas dombvidéke és a szőlős Somogy—Tolnai-dombvidék, a Mecsekhez támaszkodó erdő borította Zselicség, Eelső-Somogy és a Dráva-síkság egyaránt gazdag történelmi értékekben, természeti kincsekben és szépségben. Ezen a területen a Somogy megyei Múzeumok Igazgatóságának kezelésében és irányítása alatt 7 múzeum, illetve kisebb kiállítóhelyiség működik. Ezek a következők:

Beszédes József Vizgazdálkodási Múzeum Siófok; József Attila Emlékmúzeum Balatonszárszó; Postamúzeum Balatonszemes; Zichy Mihály Emlékmúzeum Zala; Berzsényi Dániel Emlékmúzeum Nikla; Kunffy Lajos Képtár Somogytúr; valamint a megyeszékhelyen, Kaposváron a Rippl-Rónai Múzeum. Ezek a múzeumok és kiállítások termeikben bemutatják a nagyközönségnek Somogy történelmi, hely- és művelődéstörténeti, néprajzi, művészettörténeti és természettudományi értékeit. Célunk tehát az, hogy ezzel az egyesített múzeumi vezetővel felhívjuk mindegyik kiállításunkra a megyénket látogató száz- és százezer külföldi és hazai üdülő, turista, és megyénk tanulni, szórakozni, látni vágyó közönségének figyelmét. A hét intézmény közül Siófok, Balatonszárszó és Balatonszemes közvetlenül a Balaton-parton található. Zala Siófoktól és Somogytúr Lellétől alig 20—25 kilométernyire, Nikla pedig Fonyódtól vagy Balatonszentgyörgytől 35—40 kilométernyire van és megközelíthető autóval, autóbusszal, vonaton egyaránt.

Múzeumaink elhelyezkedésükkel a somogyi tájban olyanok tehát, hogy a Balatont látogató délsomogyiak is könnyen felkereshetik azokat nyáron.

Kaposvári Rippl-Rónai Múzeum

Az 1877-ben alakult „Somogyvármegyei Régészeti és Történelmi Társulat” a gyűjteményét az 1909-ben alakult „Somogy megyei Múzeum Egyesület”-nek ajándékozta. Az egyesület 1947-ig állt fenn. Utána 1949-ig „Somogy megyei Gróf Széchenyi Múzeum”, 1951-ig „Somogy megyei Múzeum” név alatt működött. 1951-ben nevezték el Somogy és Kaposvár nagy fiáról „Rippl-Rónai Múzeum”-nak. 1961 óta

a megyei múzeumok tudományos és népszerűsítő munkáját irányítja „Somogy megyei Múzeumok Igazgatósága” — Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár — címmel.

Múzeumunknak állandó régészeti, várostörténeti, néprajzi és természettudományi kiállítása van. A képtár anyagából időszakos kiállításokat rendezünk.

A múzeum a múlt század elején épült vármegyeház különálló, Rippl-Rónai téri épületének második emeletén helyezkedik el, kőtára részben a földszinten kapott helyet.

Somogy megye területén az ember mintegy 15 000 évvel ezelőtt települt meg. A legrégebb lelőhelyen a Ságvár Likas dombi tanyahelyükön késeiket, pengéiket, kaparóikat, vakaróikat, nyílhegyeiket találtuk meg.

Somogy megye területe a neolitikumtól napjainkig folyamatosan lakott. Neolitikus, tőkhéjat utánzó edények, rézkori agyagkanalak, talpcsöves tálak, egy a gyékényfonás lenyomatát őrző edényfenék, bronzkori mészbetétes, használati tárgyak és temetkezési urnák bizonyítják az itt élt népek műveltségét, kultúráját. A bronzkor végét és a korai vaskor elejét a földbe rejtett bronzkincsek jelzik. Megcsodálhatjuk a rinyaszentkirályi raktárleletet, amelyben sarlók, török, kardtöredékek, harci balták, bronz edények darabjai találhatók.

A késői vaskor népe az észak-északnyugatról ide vándorolt kelta. Ekkor terjed el általánosan a vas, ekkor jelenik meg a fazekaskorong. Teljes fegyverzetben kelta harcost láthatunk, és nagyszámú kelta eszköz használatával ismerkedhetünk meg.

A Somogy megyei, országosan is jelentős nagy kelta településeket foglalják el az iu. I. századtól a Pannóniába benyomuló rómaiak. A római birodalom a klasszikus rabszolgatartó társadalom kora. Jelentős lelőhelyük a Nagyberki melletti Szalacska. Innen előkerült földművelőeszközöket (sarló, kasza, ásó, eke) egy teljes bognár-műhely eszközkészletét, valamint a ságvári késő római temető nagyszámú üveg, kerámia és ékszeranyagát tanulmányozhatjuk.

Kiállításunk reprezentáns darabja a római korból a gyékényesi maszkos edény, valamint a kékszinű üvegből készült amphora.

A népvándorlaskori hács-béndek-pusztai keleti gót (iu. V. sz.) előkelő nő, valamint a lovasnomád avar nép (iu. VII–VIII. sz.) Kaposváron előkerült férfi és Csomán talált nő gazdag sírja érdemelnek figyelmet.

Az államalapítás korabeli, fiad-kérpusztai (iu. XI. sz.) temető leletanyaga és csonttani vizsgálatai magyar–szláv együttélésről tanúskodnak.

A várostörténeti kiállításban találjuk a kaposvári várra vonatkozó egykori metszeteket, térképeket, okmányokat, valamint a vár területéről előkerült használati tárgyakat, fegyvereket, török kézművesek készítette papucstalpatokat, kályhaszemeket. Itt nyert elhelyezést az 1962 őszén Tót-újfaluban előkerült, 1512-ben nemes harangöntvényből készült késő gótikus minuszkulás (folyóírás) felirattal ellátott harang is. Számos céhes emlék is itt került bemutatásra.

A drávai halászat szemléletes képet rajzol a ma már csak szórványosan használt népi halászati eszközökről. Külön figyel-

met érdemel a harcsahalászában használt buttyogató és bucska, Minden tárgy funkcióját falrafestett magyarázó kép ismerteti.

A néprajzi kiállítás az évszázadokra visszanyúló somogyi pász-torkodás népművészeti emlékeit (spanyolozott borotvatartókat, tükrösöket, kampókat, faragott botokat, dísztárgyakat, karcolt ivókészégeket) és a hétköznapi használati eszközök egész sorát mutatja be. A pásztorművészetből fejlődött ki a napjainkban is megyeszerte kedvelt alkalmazott népművészet. Kiállításunkban faragott sakkot, díszbotot, kürtöket, gyufatartókat, csontból faragott óraláncokat, stb. találunk. Ezeket a tárgyakat a leghíresebb megyei faragó népművészek: id. Kapoli Antal, ifj. Kapoli Antal, Kara Lajos, Tóth Mihály, Kálmán István és mások készítették. A néprajzi gyűjtemény magyar viszonylatban a legértékesebbek közé tartozik. Külön meg kell említeni a kiállított ünnepi szűrt, valamint a ma már csak népdalokban élő drávidéki kecskebőr-dudát.

A Csurgóhoz közel eső Kaszó puszta melletti Baláta-tó természetileg védett terület. Modern kiállítási formában, diorámában mutatjuk be növény- és állatvilágát. Növényei közül különösen jelentős az Aldrovanda vesiculosa nevű, rovarokkal táplálkozó növény. Kísérő nélkül ma is veszélyes a Baláta területén járni, mert napjainkban is előfordul még a lép területén keresztes és fekete vipera.

Múzeumunk képtára mintegy 800 jelentős magyar és külföldi képzőművészeti alkotást őriz. Ezekből, valamint a nagy magyar és külföldi mesterek alkotásaiból 4 teremben évente 6-10 időszaki kéпкиállítást rendezünk a Magyar Nemzeti Galéria, a Műcsarnok, a Kulturális Kapcsolatok Intézete, valamint a képzőművészek helyi munkacsoportja közreműködésével. A nyári hónapokban (július-augusztus) jelentős a Rippl-Rónai Emlékkiállítás, melyet a múzeum névadójának képtárunkban őrzött legszebb alkotásaiból rendezünk. A múzeum földszintjén elhelyezett kőtárban a somogyvári XI. századi apát-ságból előkerült, a pécsi iskolához tartozó kőfaragók által készített építészeti emlékeket találjuk. A múzeum megtekintését a Balaton környékére látogató külföldi vendégeink figyelmébe ajánljuk, hiszen a Balaton és Kaposvár távolsága 50-60 km. Vonaton, autóbusszon és autóval könnyen megközelíthető.

A várostól fél óra autóbusszal, vagy gyalog könnyen megközelíthető helyen van a mester, Rippl-Rónai József Rómahegyi háza, melynek parkjában épült műterme, és a parkban elhelyezett Medgyessy és barokk szobrok bemutatják azt a környezetet, amelyben Párizsból történt hazatérte után Rippl-Rónai dolgozott.

Siófoki Beszédes József Vízgazdálkodási Múzeum

A Sió-csatorna partján a hid mellett — a felszabadulás után épített új vízeresztő és hajózó zsilipek tőzsomszédságában — található hazánk első vízgazdálkodási múzeuma. Nevét Beszédes Józsefről (1776—1852), a reformkor jelentős kultúrmérnökéről kapta.

A Balaton vidékén lakóknak és az üdülésre messziről ide seregletteknek mutatja be a múzeum a hazai vízi-műszaki és tudományos munka eredményeit. Ez a munka egyrészt a Sió csatornázásával, a Balaton apasztásával és kultúrfelhasználásával függ össze, másrészt pedig az országos vízgazdálkodással, vízfelhasználással, természetátalakítással, mely egyben jelentős gazdasági, társadalmi és kulturális tényező is.

A múzeum létesítésének gondolata már a felszabadulás előtt foglalkoztatta az érdeklődőket, de a megvalósításra csak 1952-ben került sor. A múzeum anyagának összegyűjtésében és rendszerezésében dr. Lukács Károly és Jámbor Dezső nevét kell megemlíteni. Az 1964-ben átrendezett új kiállítás a legújabb tudományos események alapján készült. Megismertet bennünket a vízgazdálkodási feladatok lényegével és tematikájával. Újszerű megoldás a kiállításban a diavetítő alkalmazása, mely érzékletes képet ad a vízügyi dolgozók életéről.

Láthatjuk a legújabb, modern bel- és külföldi vízügyi kiadványokat, a vízszabályozás munkaeszközeit. Maketteken tanulmányozhatjuk a folyamszabályozás fázisait. Kotróhajók modelljei teszik érdekesebbé a kiállítást. Ezek alapján képet kapunk a magyarországi vízrendező munka fejlődéséről és a Kárpát-medence sajátos vízrajzi, illetve vízgazdálkodási adottságairól.

Római és középkori vízvezeték maradványokat láthatunk. A régi és mai vízfúró tornyok, víztornyok, vízimalmok, erőművek makettjeinek sora az ipari, egészségügyi vízhasznosítás és energiatermelés hagyományait, valamint fejlődését bizonyítja.

Számos régi, és napjainkban is használatban levő hajó modellje alapján megismerkedhetünk a folyami utak, kikötők kialakulásának és modernizálódásának problémáival, valamint a balatoni hajózás fejlődésével. Maketten tanulmányozhatjuk az egykori révek jelentőségét.

A balatoni halászok hajdani és mai életét, a ma már csak emlékeiben és a néphagyományban élő eszközök mellett napjaink halászszerszámai állítják elénk.

A Kis-Balatont, mint önálló természetrajzi, gazdasági és vízi-földrajzi egységet is ismerteti kiállításunk.

Külön teremben találjuk Siófok és környéke regionális fejlesztésének tervét, a holnap Balatonjának életét.

Értékes őskori, római, népvándorláskori leletek, középkori fegyverek és használati tárgyak bizonyítják Siófok és környéke jelentős történelmi múltját.

Egykori írott emlékek és fotódokumentumok alapján rajzoldik elénk a siófoki 100 éves fürdőkultúra szinte minden mozzanata.

Mostani kiállításunk megtervezésében és kivitelezésében nagy szerepet vállalt a budapesti Közlekedési Múzeum, a Vízügyi Főigazgatóság és a Vízgazdálkodási Tudomány s Kutató Intézet.

Balatonszemesi Postamúzeum

A rendszeres és szervezett postai szolgálat Magyarországon a XVIII. század közepén indult meg. A XVIII—XIX. század fordulóján építették ki a székesfehérvár—nagykanizsai vonalat, mely Siófokon át Balatonszemesig a járható déli utat követte. Balatonszemes után elfordulva megkerülte a Lelle—Fonyód környéki mocsarat és Szőlősgyőrök—Öreglak—Marcali irányában vezetett tovább.

Kartográfiai és egyéb írásos adat alapján tudjuk, hogy Balatonszemesen 1789-től működik postaszolgálat. A XVIII—XIX. században ez a posta lóváltóállomásból (stáció), irodaépületből, beszálló vendéglőből, kocsiszínből és istállóból állott. Ez a lóvonatású postaszolgálat a Déli Vasút 1861-ben történt megnyitásakor szűnt meg.

A balatonszemesi postából csak a műemlékké nyilvánított barokk istálló maradt meg napjainkig, mely a szájhagyomány sze-

rint Rákóczi korában épült. Ebben az épületben minden évben a budapesti Postamúzeum a magyarországi postatörténet, a híradástörténet és a bélyegtörténet köréből egykorú dokumentumok és használati tárgyak bemutatásával időszaki kiállítást készít.

Megismerkedhetnek az érdeklődők az inkák levelezésével (Quipu levél), az őskori üzenetváltásokkal, a sumir agyagtáblairással, kínai bambuszlap-levelekkel, nyirfakéregre írott indián kópírással, a kínai ősnymtatványokkal, papíruszra írt egyiptomi hieroglif és hieratikus írással. Az európai kultúrtörténetből ismert skytale-kat (spártai titkos-levelezés), görög szövegű viasztáblákat, arab—görög—római pergamentekercseket láthatunk. Külön érdekesség a pálmalevélre írt szanszkrit üzenetváltás. Ezenkívül, hogy csak a legérdekesebb látnivalókat említsük: megismerkedünk az íróeszközök

fejlődésével, láthatjuk a legrégebbi telefon és távíró egy-egy darabját, a legelső postai gépkocsik makettjeit, és számos, a postaszolgálat kezdeti idejéből származó emléket és használati tárgyat. Megismerkedhetünk a mintegy 30 évvel ezelőtt megjelent első magyar bélyeg-blokkal, nagyszámú későbbi blokkal, kisívekkel, valamint az eredeti grafikai pályaművekkel, jubileumi bemutatás keretében.

Külön idegenforgalmi érdekesség, és a filatelisták számára máris kedvelt újdonság az időszaki kiállítás nyitvatartási ideje alatt működő alkalmi postahivatal, mely az itt feladott postai küldeményeket alkalmi bélyegzővel látja el.

A Somogy megyei Tanács Idegenforgalmi Hivatala a budapesti Postamúzeum segítségével a közeljövőben lóvontatású postakocsi (ún. delizsánsz) megindítását tervezi, a fürdőtelep és a Postamúzeum között.

A balatonszemesi Postamúzeum a budapesti Postamúzeumon kívül az országban egyedülálló ilyen jellegű létesítmény, mely mind a felnőttek, mind a tanulóifjúság körében igen nagy népszerűségnek örvend.

Zalai Zichy Mihály Emlékmúzeum

Zala községben van a Zichy család XVIII. században épült kúriája, melyben a Zichy Mihály Emlékmúzeum található. Az emlékmúzeum magja a világhírű festő tervei szerint műteremmé átalakított üvegház, mely 1879-ben készült el. Párizsból való visszatérése után Zichy Mihály a cári udvarba való visszatéréséig itt dolgozott, itt festette több jelentős képét.

A művész végakarata szerint a család ide, a műterembe helyezte el Zichy Mihály közép- és belsőázsiai iparművészeti, viselet-történeti, néprajzi és fegyvertörténeti gyűjteményét.

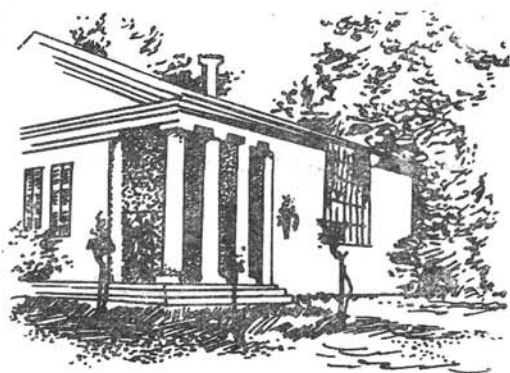
A második világháború alatt sokat szenvedett értékes gyűjteményt többször átrendezték, legutoljára 1964-ben. A felújított kiállításban, melynek anyaga nemzeti érdekű védett magángyűjtemény, megismerkedhetünk Zichy Mihály néhány híres képzőművészeti alkotásával is. Az érdeklődők ezen kívül a művész számos rajzát, illusztrációinak nagyszámú reprodukcióját, neves emberekkel folytatott legérdekesebb levelezését, festőeszközeit is megtekinthetik. Megismerkedhetünk a művész páratlan értékű könyvtárának egy részével. A különböző bel- és külföldi kiállításokon kapott elismerő okleveleket és díjakat is megismerhetjük. Külön tárlóban találjuk a Zichy Mihályra vonatkozó hazai és idegen nyelvű ismertetéseket, monográfiákat, valamint az ismertető és értékelő munkákat.

Külön érdekessége a kiállításnak a maga nemében páratlan közép- és belső-ázsiai gyűjtemény. Lőfegyverek, páncélok, harci és vadászkések, kardok, egy teljes sámánfelszerelés, díszes lószerszámolás, viselettörténeti ritkaságok (színházi ruhadarabok, kalapok, legyezők stb.) és fából, valamint fémből készült iparművészeti, néprajzi tárgyak, melyeket Zichy Mihály céltudatos kitartással és buzgalommal gyűjtött össze oroszországi éveit alatt.

Az emlékmúzeum falát a festő születésének 100. évfordulóján, 1927-ben Somogy megye közönsége emléktáblával jelölte meg, melyet Sidló Ferenc szobrászművész bronz-reliefje díszít.

Somogytúri Kunffy Lajos Képtár

A képtár az 1962-ben elhunyt Munka-érdem-renddel kitüntetett neves Somogy megyei festőművész emlékéét őrzi.

A kiállítás az 1750-ben épült Bosnyák kúria mellett elhelyezett Kunffy Lajos (1869—1962) tervei szerint készült műteremben található.

A képtár anyagát, 244 darab képet Somogy megye Tanácsa V. B. azzal a céllal vásárolta meg, hogy méltó emlékekkel adozzék Kunffy Lajos emlékének, aki életének jelentős részét Somogytúron töltve, 1938-tól állandóan itt lakott és alkotott. Vásznonain megörökítette a somogyi táj varázslatos szépségét, a Somogytúr környéki emberek hétköznapiját és ünnepét, örömét és bánatát. Kunffy Lajos annak a nagy magyar festőnemzedéknek volt a tagja, melynek ifjúsága egybeesett a nagybányai és szolnoki festőiskola megalapításával, a „plein air” szemlélet széles körű elterjedésével. Baráti köréhez tartozott Kernstock Károly, Szlányi Lajos, Csók István, Ferenczy Károly stb. A kúriában annyi neves és jelentős festő között gyakran megfordult, mint vendég, Rippl-Rónai József, Iványi - Grünwald Béla, Edvi Illés Aladár, Glatz Oszkár, Lyka Károly is.

A kiállítás bemutatja a messze földön ismert képek reprezentáns darabjait, csendéletei közül a legszebbeket, életképeket, portrékat, a somogyi, Somogytúr környéki dimbes-dombos táj üde pillanatfelvételeit.

Az idegenek, a turisták és érdeklődők kedvteléssel sétálhatnak a kúria virágos-fás, 4 holdas kertjében. Szemlélhetik a Kunffy Lajos tervei szerint a parkban épült nemesen egyszerű, tympanonos, oszlopos műtermet, vagy a művész által a kertben elhelyezett szobrokat. A kúria kertjében található Kunffy Lajos síremléke is.

Niklai Berzsényi Dániel Emlékmúzeum

Nevét Berzsényi Dániel költőről (1776—1836) kapta, aki 1808—1836 között lakott a niklai kúriában. Erről a Berzsényi Társaság 1926-ban elhelyezett emléktáblája tanúskodik.

A XVIII. században épült, tömött falú barokk stílusú kúria, melyet a költő és családja birtokolt, szerény példája a dunántúli köznemesi kúriáknak. A XIX. század során az épületet a család többször átépítette. Mai formáját a költő unokája Berzsényi Mária elgondolása alapján kapta.

Még az unoka életében indult meg a Berzsényi Dániel Emlékmúzeum szervezése. Az épület műemlékké nyilvánítása után, 1954-ben nyílt meg először a kiállítás a nagyközönség előtt. Azóta többször átrendezte a Petőfi Irodalmi Múzeum. A mostani kiállítás 1956 szeptemberében nyílt meg.

Az emlékmúzeum művelődés- és társadalomtörténeti keretbe állítja Berzsényi Dániel, a magyar Horatius életművét.

Kiállításunk a XVIII—XIX. századi jobbagység és közép-nemesség életét, gazdasági, politikai és szellemi helyzetét tárja elénk. Bemutatja a „Mezei szcrgalom” írójának korából írásaival is kiemelkedő egyéniségét. A kiállításban pályatársakról és korabeli politiku-

sokról készült egykorú metszete-
ket, dokumentumokat, Berzsenyi
kiadványokat és a költő számos
kézirátát találjuk.

Dunántúl, és különösen Somogy
varázsát érezzük a kúria parkjá-
ban, ahol a többi között 3 szelíd-
gesztenyefa áll, melyet Döbrentei
Gábor, Széchenyi István és a költő
ültettek, Niklán történt találkozá-
suk emlékére.

A kúriától öt percnyi szép séta-
út a község temetője, ahol a Ber-
zsenyi család sírboltját találjuk

azzal a nemesen egyszerű, karcsú obeliszkkal, mellyel a költő emlé-
két 1860-ban Somogy megye megörökítette.

Balatonszárszói József Attila Emlékmúzeum

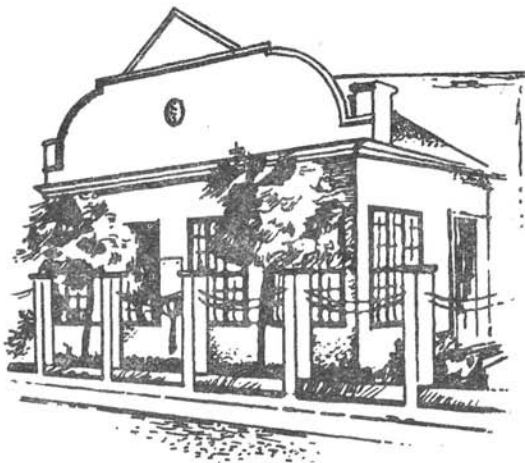
Nevét a magyar líra egyik legnagyobb költőjéről, József
Attiláról (1905—1937) kapta, akit itt, a balatonszárszói vasútállomá-
son tehervonat kerekei gázolták halálra 1937. december 3-án este.

A múzeum a József Attila u. 7-es számú házban van. Ez a
ház az egykori Magda penzió, melyet a költő nővérei béreltek. Itt
élte József Attila utolsó napjait 1937. november 4 és december 3
között.

Az emlékmúzeumban minden tárgy a költőre, a költő magá-
nyos, belső világára emlékeztet: a kis szobák sárga padlója, a függő-
nyök, a zsalugáteres ablakok és maga az új emlékkiállítás.

Az első két szoba életének, művészetének vázlatát tárja
elénk. Megismerjük sivar gyermekkora örömtelen nélkülözését, az
ifjú költő Juhász Gyulával kötött barátságát, Bécsben, Párizsban és
a munkásmozgalomban szerzett széleskörű irodalmi műveltségét,
harcos forradalmi egyéniségét. Kortársak fényképei, a költőre vonat-
kozó dokumentumok, kis papírszeletkéken javított kéziratai, ver-
sek első fogalmazványai, megjelent verseskötetei, a költő néhány
személyes vonatkozású tárgya mind-mind a látogatók szívébe, emlé-
kébe vésik József Attilát, aki példának e sorokat írta:

„Dolgozni csak pontosan, szépen,
ahogyan csillag megy az égen,
úgy érdemes.”

A harmadik szobában találjuk élete utolsó hónapjának emlékeit. 1936-ban még nyugodt nyarat töltött a költő Balatonszárszón, melynek derűs emlékét Balatonszárszó című verse őrzi. Az utolsó hónap levelezése barátokkal, munkatársakkal viszont már a megtört, vívódó ember lelkivilágát tükrözik: hangjuk hol

kétségbeesett, hol gyermekien bizakodó. Megismerjük utolsó három, Szárszón írt versét (Karóval jöttél, Talán eltűnök hirtelen, Íme, hát megleltem hazámat), és utolsó verstöredékét (Drága barátaim...). Bennük, mintegy önmagát túlélve a költő, megbékél a „haragvó halál”-al, megtalálva a megbékélés megmásíthatatlan, végleges formáját.

A házon márvány emléktábla őrzi a költő itt-tartózkodásának emlékét. A vasútállomáshoz közel, a Szabadság kert bejáratánál áll a költő bronzszobra. Egykori sírhelyére 1964-ben emléktölgyet ültetett a Somogy megyei Múzeumok Igazgatósága.

ZUSAMMENFASSUNG

Komitat Somogy ist zwischen dem Plattensee und der Drau ein sehr wechselvolles, schönes Hügelland. Sein Ufer am Plattensee ist eine 70 Km lange natürliche Reihe von Sandstränden. Es ist gleichfalls reich an historischen Werten, Naturschätzen und Schönheit.

Auf diesem Gebiet bestehen 7 Museen: das Beszédes József Wasserwirtschaftliche Museum zu Siófok, das József Attila Gedenkmuseum zu Balatonszárszó, das Postmuseum zu Balatonszemes, das Zichy Mihály Gedenkmuseum zu Zala, das Berzsényi Dániel Gedenkmuseum zu Nikla, die Kunffy Lajos Galerie zu Somogytur und in dem Komitatssitz Kaposvár das Rippl-Rónai Museum.

Unser Ziel ist mit diesem Werk die unser Komitat aufsuchenden ausländischen und inländischen Gäste und Touristen auf alle unsere Ausstellungen aufmerksam zu machen.

„RIPPL-RÓNAI MUSEUM“, ZU KAPOSVÁR

Seit 1877 funktioniert ein Museum im Komitat Somogy. Von 1951 an wird das Museum nach dem in ganz Európa berühmten Maler von Kaposvár „Rippl-Rónai Museum“ genant.

Das Komitat Somogy ist von der mittleren Steinzeit (Mезolitikum) an bewohnt. Es hatte bedeutsame Ansiedlungen in der jüngeren Steinzeit (Neolitikum), in der Kupferzeit und auch während der Bronzezeit. Zur Zeit der Kelten war die Szalacska Puszta in unserem Komitat ein Stammsitz. Aus dem 4-ten Jahrhundert nach unserer Zeitberechnung kennen wir eine bedeutsame Ansiedlung und ein Gräberfeld zu Ságvár, welche das Befundmaterial der Römer in sich enthalten. Von der Völkern der Völkerwanderung haben wir wertvolle Funden über das Leben der Ostgoten und Awaren. Wir kennen von Fiad—Kér Puszta einen Friedhof von grösserem Umfange, der aus der Zeit der ungarischen Staatsgründung (XI. Jahrhundert nach unserer Zeitberechnung) stammt. Im Mittelpunkt des stadthistorischen Ausstellung bringen wir die Geschichte der Kaposvárer Festung zur Schau. Seine wertvollsten Funde stammen aus der Türkenzeit her.

Die Ausstellung „Fischfang in der Drau“ veranschaulicht mit Gerätmaterial und Zeichnungen den einst blühenden völkischen Fischfang in der Drau, von dem wir heute nur noch Spuren finden.

Des völkische Erinnerungsmaterial des Hirtenlebens in dem inneren Somogy (Zselicség), der Schwein- und Schafzucht finden wir in der Ausstellung „Hirtenleben zu Somogy“. Die Hirtenkunst und die im ganzen Lande bekannte Schnitzler-Volkskunst fasst die Ausstellung „Die Kunst der Hirten in Somogy“ zusammen.

Das einzige Schutzgebiet des Komitats ist der Baláta-See, wir können seine Pflanzen- und Tierwelt in der modernsten Ausstellungsform anschauen.

Die Bildergalerie des Museums veranstaltet jährlich 6—8 periodische Ausstellungen aus den Gestaltungen der grossen ungarischen und ausländischen Meister des 19. und 20. Jahrhunderts und den Werken der lebenden Künstler.

„BESZÉDES JÓZSEF WASSERWIRTSCHAFTICHES MUSEUM“, ZU SIÓFOK

Am Ufer des Sió-Kanals ist das erste Wasserwirtschafts-Museum unserer Heimat zu finden. Seinen Namen erhielt es von Josef Beszédes (1776—1852), dem bedeutsamen Kulturingenieur des Reformzeitalters.

Die Ausstellung macht uns mit dem Wesen und der Tematik der wasserwirtschaftlichen Aufgaben, mit den Arbeitsgeräten der Wasseregulierung bekannt. Wir bekommen ein Bild über die Entwicklung der Wasserregulierung in Ungarn, über ihre eigentümlichen hydrographischen, beziehungsweise wasserwirtschaftlichen Gegebenheiten. Wir können die Probleme der Entstehung und Modernisierung der Flusswege, der Häfen ebenso, wie die Entwicklung der Schifffahrt am Plattensee, kennen lernen und können uns mit dem Leben der Fischer am Plattensee, mit den Fischergeräten bekannt machen.

In einem separaten Raum finden wir das Leben des Plattensees von morgen und die bedeutsame historische Vergangenheit von Siófok und seiner Umgebung.

DAS POSTMUSEUM ZU BALATONSZEMES

Der systematische und organisierte Postdienst begann in Ungarn in der Mitte des XVIII-ten Jahrhunderts. Aufgrund der schriftlichen Daten wissen wir, dass ein Postdienst in Balatonszemes seit 1789 existierte. Im XVIII-ten und XIX-ten Jahrhundert bestand die Post aus einem Pferderelais („Station“), Kanzleigebäude, Gasthof, Wagenschuppen und Stall.

Im Gebäude veranstaltet das Budapester Postmuseum jedes Jahr eine Ausstellung aus dem Kreise der Postgeschichte Ungarns, aus der Benachrichtigungsgeschichte und Briefmarkengeschichte mit einer Ausstellung von zeitgemässen Dokumenten und Gebrauchsgegenständen. Es ist beim Fremdenverkehr besonders für die Filatelisten interessant des während der periodischen Ausstellung funktionierende Gelegenheitspostamt und gelegentliche Stempelung.

„ZICHY MIHÁLY GEDENKMUSEUM“ ZU ZALA

Im Dorf Zala ist das Schloss der Familie Zichy, das im XVIII. Jahrhundert erbaut wurde und in dem Michael Zichy nach seiner Rückkehr aus Paris bis zu seiner Rückfahrt in den Zarenhof arbeitete.

In unserer Ausstellung können wir mit einigen berühmten Werken Zichy's aus dem Bereich der bildenden Kunst bekannt werden, mit vielen seinen Zeichnungen, mit zahlreichen Reproduktionen seiner Illustrationen. Eine besondere Merkwürdigkeit der Ausstellung bietet die in ihrer Eigenschaft unvergleichliche Sammlung aus Mittel- und Innerasien.

„KUNFFY LAJOS GALERIE“ ZU SOMOGYTUR

Die Ausstellung ist in dem Atelier zu finden, welches neben dem im Jahre 1750 gebauten „Bosnyák-Kurie“ befindlich ist, und nach dem Plan von Lajos Kunffy (1869—1962) verfertigt war.

Der Künstler stellt die repräsentativen Stücke seiner weltbekannten Gemälde, Stilleben, die schönsten Genrebilder, Portraits, die frischen Momentaufnahmen der Somogyer, Somogyturer Hügellandschaft dar.

„BERZSENYI DÁNIEL GEDENKMUSEUM“ ZU NIKLA

Seinen Namen erhielt es von dem Dichter Daniel Berzsenyi (1776—1836), der zwischen den Jahren 1808 und 1836 in der Kurie wohnte. Das Gedenkmuseum stellt das Lebeswerk Daniel Berzsenyi's, des ungarischen Horáz's in einem kulturgeschichtlichen und gesellschaftshistorischen Rahmen.

In der Ausstellung finden wir gleichzeitige Stiche von Berufsgenossen und zeitgenössischen Politikern, Dokumente, Berzsenyi-Ausgaben und sämtliche Handschriften des Dichters.

„JÓZSEF ATTILA GEDENKMUSEUM“ ZU BALATONSZÁRSZÓ

Seinen Namen erhielt es von einem der grössten Dichter der ungarischen Lyrik, József Attila (1905—1937). Hier verbrachte er seine letzten Jahre vom 4-ten November bis zum 3-ten Dezember des Jahres 1937.

Die zwei ersten Räume erchiessen uns den Abriss seines Lebens, seiner Kunst. Wir lernen sein Elend, seine breite literarische Bildung, die er sich in Wien, in Paris und in der Arbeiterbewegung erwarb, seine Persönlichkeit kennen. In dem dritten Raum finden wir die Andenken der letzten Monate seines Lebens.

TÁJÉKOZTATÓ ADATOK MŰZEUMAINK MEGKÖZELÍTÉSÉHEZ

Kaposvár:

Budapesttől	kb. 200 km	(vasút, autó, autóbusz)
Siófoktól	„ 100 km	(„ „ „)
Fonyódtól	„ 55 km	(„ „ „)
Balatonlellétől	„ 50 km	(autó, autóbusz)

Siófok:

Budapesttől	kb. 115 km	(vasút, autó, autóbusz)
Kaposvártól	„ 100 km	(„ „ „)
Fonyódtól	„ 40 km	(„ „ „)
Balatonszentgyörgytől	65 km	(„ „ „)

Balatonszárszó:

Budapesttől	kb. 135 km	(vasút, autó, autóbusz)
Siófoktól	„ 20 km	(„ „ „)
Fonyódtól	„ 22 km	(„ „ „)
Balatonszentgyörgytől	„ 45 km	(„ „ „)

Balatonszemes:

Budapesttől	kb. 140 km	(vasút, autó, autóbusz)
Siófoktól	„ 25 km	(„ „ „)
Fonyódtól	„ 17 km	(„ „ „)
Balatonszentgyörgytől	40 km	(„ „ „)

Nikla:

Balatonboglártól	kb. 38 km	(autóbusz)
Balatonkeresztúrtól	„ 60 km	(autó)

Zala:

Kaposvártól	kb. 75 km	(Tabig vasút, onnan autó, autóbusz)
Siófoktól	„ 30 km	(Tabig vasút, onnan autó, autóbusz)
Balatonboglártól	„ 40 km	(autó, autóbusz)

Somogytúr:

Kaposvártól	kb. 40 km	(autó, autóbusz)
Balatonlellétől	„ 15 km	(„ „ „)

